

Ingrés del Sr. Arcadi Calzada en la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi

Joan Uriach Marsal

Acadèmic de número. racbasj@suport.org

Quan la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi em va encarregar unes paraules de presentació de l'amic Arcadi Calzada, he de dir que em va suposar un gran honor i al mateix temps una gran il·lusió ja que, la bona amistat que ens uneix i les moltes aficions compartides, em fan sentir plenament identificat amb la seva persona. D'altra banda, la gran responsabilitat que representa el glossar en pocs minuts totes les vessants de la seva personalitat, tan rica i a la vegada tan complexa, és tot un repte.

Per la meva formació científica se'm va ocórrer comparar l'Arcadi amb un magnífic cristall de forma dodecaèdrica que, com la mateixa paraula indica, està format per dotze planes que brillen totes amb una gran intensitat i tenen totes elles un eix vertebrador sobre el que cristal·litzen totes aquestes cares (facetes) que, en aquest cas, és la seva catalanitat. Per ell, Catalunya és el tot i aquest tot té un centre i aquest centre és Olot. No endebades, és prou sabut que aquesta zona volcànica de La Garrotxa i les seves forces tel·lúriques marquen positivament el tarannà de la seva gent. Només cal fixar-nos en els reconeguts artistes que donaren nom a l'Escola olotina, de la qual els germans Vayreda en són prova evident, tant per la seva obra com per haver estat els fundadors del "Centre Artístic d'Olot".

Hereu d'aquells il·lustres olotins, avui ens acompanya Arcadi Calzada, promotor de l'art en totes les seves disciplines en pro de la cultura del nostre país.

Arcadi Calzada va néixer el 16 de Novembre de l'any 1946 a Sant Esteve d'en Bas, data que cada any li agrada compartir amb els seus amics en una trobada artística i cordial.

Ja de molt jove va fer paleses les seves inquietuds i, en els darrers anys del franquisme, comença la seva tasca escrivint amb assiduitat en els mitjans de comunicació com ara *El Correo Catalán* o el *Tèle l'Express*. Vull senyalar de manera molt especial la col·laboració en la revista olotina titulada *Olot-missió* que, impregnada de la seva frescor juvenil i en la qual tot ho feia ell mateix, –l'editorial, les entrevistes, etc.–, va ser molt admirada aquí a Olot. També ha publicat llibres sol o bé amb la col·laboració d'altres autors.

És un home polític, amb una gran experiència. Afiliat a Convergència Democràtica de Catalunya, va ocupar diversos càrrecs públics rellevants. Ha estat alcalde d'Olot, on ha deixat la seva empremta. President de la Diputació de Girona, on va realitzar una gran tasca, i Vice-president primer del Parlament de Catalunya fins a l'any 1995, en què va finalitzar la seva etapa política. És veritat que ha estat en tot moment en el rovell de l'ou de la història política del nostre país i crec, i suposo que tots vosaltres esteu d'acord, que realment encara no ha perdut aquesta ànima política.

En definitiva, dels seus valors en la gestió pública, el que he admirat més de l'Arcadi és l'home just i conciliador, que ha sabut sempre trobar, amb la seva simpatia i dinamisme, el punt d'equilibri entre dues posicions distants, i això si que és una virtut!!!

Dins d'aquest gran cristall que abans he esmentat, no he parlat encara de la vessant social i artística de l'amic Calzada. L'impuls que ha donat a la pintura, l'escultura, la música, les arts sumptuàries, és el motiu pel qual la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, nascuda el 1775, ha volgut obrir les seves portes a aquest olotí, il·lustre representant de les Belles Arts. Sense abandonar la seva tradició, ell ha sabut, amb totes les seves iniciatives, donar a la seva ciutat una modernitat que no havia existit abans. Ha fet conèixer a la seva galeria artistes com Cuixart, Corberó, Guinovart, Tharrats, Rosa Serra, Subirachs i d'altres, molts d'ells membres d'aquesta Acadèmia.

La seva sensibilitat i el seu impuls li ha permès d'organitzar importants actes artístics de gran nivell, i voldria ressaltar que com a President de la Caixa de Girona ha fet possible fer conèixer aquest món de l'art amb el prestigi que es mereix. Els seus llibres monogràfics, les exposicions antològiques i el Festival de Música de Cap Roig són per a Catalunya un referent molt difícil de superar.

A l'Acadèmia se n'ha parlat moltes vegades d'aquest Festival de Música i acadèmics actuals com ara Joan Guinjoan o Josep Mestres Quadreny, se senten molt cofois de la tasca que el nou acadèmic ha fet en pro de la música.

He dit que seria breu, i ho seré, però deixeu-me parlar de la seva esposa Beatriu, que l'ha acompanyat al llarg de tota aquesta trajectòria, i que entre moltes virtuts, cal destacar l'estima i la paciència que ha tingut al deixar cristal·litzar, de mica en mica, aquest dodecèdredre. Part del seu èxit també és d'ella i estic segur que ho sabran compartir plegats amb les seves filles al llarg de molts anys.

Aquest home generós amb les seves amistats, generós amb els joves artistes i sempre valedor del seus amics, sap molt bé que l'art no és solament la manifestació externa de l'esperit humà. L'Art va més enllà de les pròpies formes, és un bategar de les inquietuds i missatger de les més íntimes emocions, el camí més noble per obrir vies de comunicació pacífica entre els pobles, mes enllà de tota diferència.

Ell, l'amic Calzada, resum de sensibilitats exquisides fa seva la premissa d'Arthur Koestler, "vitalisme versus immortalitat". És a dir, no esperar l'hipotètic reconeixement en un futur llunyà, sinó treballar per un present ric i estimulante, per cloure cada jornada amb la satisfacció de l'obra ben feta. Aquest és l'home que avui rebem en aquest solemne acte a l'Ajuntament d'Olot.

Sigues benvingut, Arcadi Calzada, i que per molts anys puguis lluir aquest distintiu d'acadèmic i seguir, amb l'entusiasme amb que ho has fet fins ara, tot recolzant la projecció dels nostres artistes, per tal que un dia puguin, com ho han fet tants d'altres, parlar de Catalunya amb les seves obres arreu del món. Estic segur que així es farà i que així serà.

Moltes gràcies a tothom per la seva atenció.

Olot, 19 d'octubre de 2005

Benvinguda a Marià Casas, acadèmic corresponent

Arnau Puig

Acadèmic d'honor. Catedràtic i professor emèrit de la Universitat Politècnica de Catalunya. arnaupuig@yahoo.es

El meu coneixement de la identitat d'en Marià Casas Hierro el recullo en el temps per la seva activitat a CONTRATALLA, un *centre de creació i d'exposició* de les arts contemporànies, especialment aquelles que tenen el referent de la sèrie. N'estava molt complagut del que em deien els que havien treballat o tingut tractes amb ell. Darrerament, deu fer un parell o tres d'anys, he tingut l'oportunitat del contacte i tracte personal i de saber, ultra les seves capacitats d'organitzador, quelcom d'aquelles activitats seves creatives, a més de, per la conversa directa –càlida i una mica burleta, com d'aquell que diu que no n'hi ha per tant–, de la dimensió intencional de tot el que executa.

Del conjunt d'aquestes facetes n'he tret la conclusió que la seva personalitat, manifesta en la seva trajectòria, cal emmarcar-la de ple en el nostre temps pels factors que tot seguit desgranaré, extrets de les seves paraules i treball i opinió efectius.

Diguem, però, tot seguit, que en Marià Casas, el professor Marià Casas, ho és de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Tarragona. Aquesta entitat és una d'aquelles *rara avis* que amb l'art a l'ala vola pels indrets del càlcul, del disseny i de la precisió. Algunes empreses, molt poques, i escassíssimes institucions d'affers tecnològics, industrials o socials tenen en el seu organigrama prospectiu aquella persona que només entén de sensibilitats perceptives. És un bon símptoma, no per ell sinó per qui l'ha coaptat.

Un segon aspecte és el de que fa més de vint anys decidí crear un indret de treball i recerca perquè s'hi desenvolupés amb llibertat l'art de gravar i els conseqüents gravats. Ell mateix conrea el gravat perquè hi sent satisfacció. Suposo que per tots els factors i elements que hi intervenen: el suport, l'acció incisiva, la preparació perquè el que es vol obtenir sorgeixi en una tercera fase, la de l'estampa i, quan ja sembla que tot s'ha acomplert, que el gravat, la imatge obtinguda, sorprengui perquè ens fa palès, després del camí de les obscuritats dels procediments i les emocionals, el que volíem expressar, que la materialitat del gravat i la intenció creadora siguin coincidents. Amb un altre factor, encara, que aquesta coincidència sigui extensible a la perceptivitat sensible de tots i cadascun dels elements de la sèrie. Tot això i l'apassionant història que implica, ho ha deixat plasmat en un llibre que porta el títol significatiu de *L'art compartit*. Segurament ell no comprendria un art que s'esgotés en la seva pròpia eclosió; en un concepte cosmopolita, necessita una obra que vagi des de qui la fa fins a qui la consumeix.

Tercera indicació prèvia: en Marià Casas és escultor, conrea l'escultura, en un àmbit, però, molt especial, el bronze, que implica la fosa, i, de prop o de lluny, pressuposa la sèrie. Sobre aquesta qüestió també, per l'interès que té compartir l'experiència, n'ha escrit un llibre autobiogràfic, sentimental i didàctic ensems: *Bronzes*.

Amb aquests tres condicionants seus tenim els trets determinants de la seva personalitat: la producció seriada, que és el tipus de producció creativa pròpia del nostre temps. Qui al nostre temps

se serveixi d'algun producte que no sigui seriat, hem de dir-li que, en tot cas, és un trànsfuga, és aquí però no viu la intensitat que caracteritza aquest temps nostre gràcies a les sèries. De tot tipus i de tot; i no m'he trobat amb cap aborigen, primitiu o primari que en prescindeixi, si té els productes a l'abast. És un nou condicionant del nostre fer de cada dia.

Ara bé, Marià Casas hi aporta aquell valor estètic, aquell factor que converteix el que és útil en quelcom que és ensems agradable, amable i satisfactori.

He intentat evitar fins ara el mot art; no volia que entrés en aquests mots per una porta falsa; volia que l'art a les coses hi sigui perquè resplendeixen. Marià Casas, recollint-ho d'una observació de Gaudí, parla de la “resplendor de la bellesa”; nosaltres li comentem que la bellesa ho és precisament perquè resplendeix. Així els objectes de disseny, els gravats i les escultures no seran art perquè siguin objectes únics sinó perquè resplendeixen. [Només en un incís diguem que l'*aura*, que Walter Benjamin deia que havien perdut els objectes de l'època de la producció industrial seriada, ara podem afirmar que no és exactament així si l'objecte seriat –la finalitat de cada una de les peces de la sèrie és la de ser autèntica– s'adequa i compleix perfectament amb la idea, funció i sensibilitat (aquest factor al disseny l'introduí Walter Gropius) per a què l'objecte de sèrie fou pensat.]

El resplendor que emeten els objectes és el que els fa d'art, que vol dir que connecten directament amb la sensibilitat emocional.

El nostre candidat a acadèmic corresponent així ho diu ell mateix (respecte de l'escultura, però també respecte del gravat): que l'escultura no sempre és art, cal que assoleixi l'expressió de la bellesa, del sentiment, de la voluntat de comunicar, la pròpia reflexió i la intencionalitat del seu autor, per la forma.

Tot seguit afegeix que la sèrie sempre admet un “major nombre d'espectadors” (l'espectador és essencial a l'obra, ha observat en un altre indret).

Per acabar reblant que “la multiplicitat no rebaixa l'obra d'art sinó que fins i tot la pot enriquir amb la contemplació més àmplia”. És el que nosaltres hem dit, però amb altres mots.

Amic Marià Casas, m'hauria agradat continuar la conversa, tot parlant entre tots, de les subtileces del gravat, dels sentiments que envoltaven Rembrandt, Goya, Blake, Fortuny i Miró, quan se servien, per expressar-se millor o d'una altra manera, d'aquell procediment que en deien el gravat. No és una tècnica qualsevol ni una tècnica més; el gravat és un cant en profunditat que s'ofereix a qui li agrada fendir quan estima. Suposo que per l'escultura deu ser allò que dius d'”entrelligar la sensibilitat del creador amb la del receptor”.

Ara només vull afegir que benvingut siguis entre nosaltres i que la conversa i la pràctica de la creació sigui més intensa encara.

Gràcies.

16 de novembre de 2005